

ξιν δὲ τοῦ τελευταίου τούτου διίσχυρισμοῦ αὐτοῦ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἁγίων Γραφῶν.

Αἱ ἐξῆς δὲ εἶνε αἱ κυριώτεραι ἐνστάσεις τοῦ Κέλσου κατὰ ἁγίας Γραφῆς. Τὰ πρῶτα τῆς Γενέσεως κεφάλαια, ἡ διάκρισις τῶν ἡμερῶν τῆς δημιουργίας, ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, ἡ τῆς Εὕας ἕκ τινος πλευρᾶς τοῦ Ἀδάμ, ἡ ἀπάτη τῆς γυναικὸς διὰ τοῦ ὄφρου καὶ ἡ πτώσις εἶνε μῦθοι ἢ παραμύθια γραϊδίου παριστάνοντα τὸν Θεὸν ἀναξίως τῆς οὐσίας αὐτοῦ καὶ τῶν ιδιοτήτων του.

Πῶς νὰ παραδεχθῶ, λέγει, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐδημιούργησε τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ὅτι ἐπλασεν ἕκ τῶν τῶν πλευρῶν τοῦ Ἀδάμ γυναίκα, ὅτι ἔδωκεν αὐτοῖς ἐντολήν, κατὰ τῆς ὁποίας ὄφρις τις ἐξηγέρθη, ὅστις ἐπὶ τέλους καὶ κατίσχυσε τῆς ἐντολῆς ταύτης τοῦ Θεοῦ; ἡ διήγησις αὕτη ταπεινοῖ τὸν Θεὸν πρὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κάμῃ αὐτὸν νὰ ὑπακούῃ.

Ἡ ἱστορία τοῦ κατακλυσμοῦ, τῆς κιθωτοῦ, τῆς περιστερᾶς καὶ τοῦ νόεου εἶνε μῦθοι παιδαριώδεις συντεταγμένοι κατὰ μίμησιν τῶν μύθων τοῦ Δευκαλιωνος, ὁ μῦθος τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ ὁμοιάζει πρὸς τὸν μῦθον τοῦ Ὠτου καὶ τοῦ Ἐφιάλτου· τὸ συναξάριον τῶν Σαδὸμων καὶ Γομόρων ἀντιγραφὴ τοῦ μῦθου τοῦ Φαέθωνος· Χλευάζει τὴν ἐχθρὰν τοῦ Κάιν καὶ Ἀβελ, τοῦ Ἡσαῦ καὶ τοῦ Ἰακώβ πρὸς πλουτισμὸν αὐτοῦ παρὰ τῷ Λάβαν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰωνᾶ καὶ τοῦ Δανιήλ· οὕτω λοιπὸν ἐν τῷ πρῶτῳ κατὰ τῆς Ἀγ. Γραφῆς βιβλίῳ τοῦ Κέλσου ἀπαντῶμεν τὰς κυριώτερας ἐνστάσεις, τὰς ὁποίας ἀκούομεν καὶ σήμερον ἐπαναλαμβάνομενας κατὰ τῆς Γενέσεως.

Βιαιότερον ὅμως ἐπιπίπτει κατὰ τῆς Κ. Δ. Παραμορφώνει τὴν ἱστορίαν τοῦ θεανθρώπου μέχρι τοῦ γελίου.

Μῦθόν τινα σκανδαλώδη στρατιώτου τινὸς περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ περιεσφαινομένη μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων δανείζεται παρ' αὐτῶν καὶ διατυπώνει ὡς γεγονός. Εἰς τοιαύτας αἰέποτε ψευδεῖς διαδόσεις καὶ φήμας καταφεύγουσιν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ νομίζοντες ὅτι τὸ ψεῦδος δύναται νὰ κατισχύσῃ τῆς ἀληθείας. Ὁ σύζυγος τῆς μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ μαθὼν τὸ γεγονός ἀπέπεμψεν αὐτὴν περιερχομένην δὲ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐγέννησε τέλος τὸν Ἰησοῦν. Τὸ τέκνον εὑρέθη κατὰ πρῶτον ἐν μεγίστῃ ἀπορίᾳ ὑποχρεωθὲν νὰ καταφύγῃ εἰς Αἴγυπτον καὶ νὰ ἐργάζεται ἐπὶ μισθῷ πρὸς ζῶαρκειαν αὐτοῦ. Ἐκεῖ ἔμαθεν ὅτι παρὰ τισιν ἐδιδάσκετο ἡ μαγεία· προσελθὼν αὐτοῖς καὶ σπουδάζας ἀπῆρεν εἰς Ἰουδαίαν ὡς βλέπομεν. ὁ μῦθος τῆς ἀνά τὰς Ἰνδίας περιουσίας αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἀκόμη χαλκευθῆ, οὐδὲ εἶχε συνταχθῆ ὁ ὁρμαθὸς ἐκεῖνος τῶν Ἀποκρύφων Εὐαγγελίων, ἐν τοῖς ὁποίοις ἐμορφώθη ὁ μυθικός ἐκεῖνος κύκλος.

Ἡ δύναμις τῆς τέχνης του τοσοῦτου ἐγωισμοῦ ἐπλήρωσεν αὐτὸν ὥστε νὰ κηρύξῃ ἐκυτὸν Θεόν. Καὶ ὅμως ἡ γέννησις του καὶ ὁ παιδικὸς βίος του πᾶν ἄλλο ἀπο-

δεικνύουσιν ἢ τοῦτο· ὁ Θεὸς δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον καὶ δὲν ὑποβάλλεται εἰς φυγὴν.

Ἄν τῷ ὄντι ἦτο υἱὸς Θεοῦ, ὁ Πατὴρ του θὰ ἠδύνατο νὰ σώσῃ αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν του ἐν Ἰουδαίᾳ, χωρὶς νὰ ὑποχρεωθῆ νὰ καταφύγῃ εἰς Αἴγυπτον διὰ νὰ κρυβῆ. Πᾶσαι ἄρα οἱ περὶ ὑπερφυσικῆς γεννήσεως διγήσεις εἶνε μυθώδεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι τὴν ἀξιοπιστίαν, ὅσην καὶ αἱ περὶ Περσείως, Ἀμφίωνος, Αἰακοῦ καὶ Μίνωος.

Ὁ ἀρχηγὸς λοιπὸν τῶν νεωτέρων ὀρθολογιστῶν τῶν τῆς μυθικῆς σχολῆς λεγομένων εἶνε ὁ Κέλσος. Κρίμα τῇ ἀληθείᾳ διότι ὁ στέφανος τῆς δόξης τῶν Ῥενάν καὶ Στράους ἀποβάλλει ἕκ τῆς αἴγλης του.

Εἰς ἄλλα γεγονότα τοῦ βίου του θεανθρώπου ὁ Κέλσος ἀναφανδὸν ὑποβάλλει τὴν ἀπάτην. Ἐπιμένετε, λέγει, ἐν εἰδὲι περιστερᾶς. Ποῖαν ὅμως ἀπόδειξιν προβάλλετε τοῦ θαύματος τούτου; Ποῖον ἀξιόπιστον πρόσωπον εἶνε μάρτυς αὐτοῦ; Ποῖος ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεκνήρυχθη υἱὸς του Θεοῦ; Ὑμεῖς, Ὑμεῖς μόνον καὶ εἰς φίλος τῶν ὑμετέρων καταδικασθεῖς εἰς θάνατον· ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀλλήθους λόγου καὶ ὡς πρὸς τὸ σύστημα τῆς ἀπάτης καθίσταται ὁ πρόδρομος τῆς μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ Reimarus κατὰ τὸν 17 αἰῶνα Ῥουσσώ καὶ Βολταίρου τελειοποιηθείσης σχολῆς τῆς ἀπάτης.

(Ἀκολουθεῖ).

HOMO VETUS.

Ἡ ΑΘΗΝΑΪΣ.*

Ἄλλ' ὑπάρχει διαθήκη, ὡς λέγετε, ἐπανελάθεν ἡ Πουλχερία· φρονεῖς λοιπὸν δίκαιον τὸ νὰ ζητῆς ν' ἀνατρέψῃς τὴν τελευταίαν θέλησιν τοῦ πατρός σου, ἀκυροῦσα τὴν διαθήκην του; Ἐπειδὴ ὁ πατὴρ μου ἦτο δίκαιος, Μεγαλειοτάτη, καὶ μετὰ ἡγάπα περιπαθῶς, ἀπῆντησεν ἡ νέα, φρονῶ ὅτι ποτὲ ἐκουσίως δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ τοιαύτην ἀπόφασιν, ὥστε νὰ με ἐξώσῃ τῆς ἀναλογίας μου ἀπὸ τὴν πατρικὴν μου περιουσίαν. Δὲν νομίζω λοιπὸν νὰ ἀντιπρόττω εἰς τὴν πατρικὴν θέλησιν, εἰάν ζητῶ τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαθήκης.

Θέλωμεν σκεθῆ περὶ τῆς αἰτιήσεώς σας ταύτης, ἀγαπηταί μοι κυρίαί, καὶ θέλει ὅσας ἀποδοθῆ δίκαιον, εἶπεν ἡ βασίλισσα. Ὄταν αἱ δύο γυναῖκες, προσκυνήσασαι με σέβας τὴν βασίλισσαν, ἀπεμακρύνθησαν ἀξιοπρεπῶς, ἡ Πουλχερία, καλέσασα ἕνα τῶν διαγγελέων τῆς, ὡμίλησεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ μυστικῶς ὀλίγα λόγια, καὶ οὗτος ἐξῆλθεν ἀμέσως ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τῶν ἀκροάσεων.

Ἦτο βαθεῖα νύξ. Ὁ ποδοβολητὸς καὶ ὁ θόρυβος τῶν ἐξερχομένων καὶ εἰσερχομένων εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν παλάτιον, εἶχεν ἦδη ἐντελῶς καταπαύσει, ἡ δὲ Ἀθηναῖς, ἥτις εἶχεν ὀδνηθῆ μετὰ τῆς θείας τῆς

*) Ἰεζ ἀριθ. 46, σελ. 904--907.

εις ένα τῶν λαμπροτέρων θαλάμων τῆς Αἰλίας Πουλχερίας, περιέμενε ἀνήσυχος καὶ μὲ πάλλουςαν καρδίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπροόπτου ταύτης προσκλήσεως, ὅτε ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμον ἡ Πουλχερία καὶ προσκαλεῖ τὰς γυναῖκας νὰ πλησιάσωσι πρὸς αὐτήν. Μεγάλῃ ταραχῇ ἐκυρίευσεν ἀμφοτέρας· ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖς ἰδίως δὲν ἠδύνατο νὰ περιστείλῃ τοὺς παλμούς τῆς καρδίας της, ἥτις ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελε νὰ διασπᾶσθαι μὲ βίαν τὸ περιθροαγία τοῦ στήθους της. Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν, ἡ βασίλισσα, στραφεῖσα πρὸς τὴν νέαν, εἶπε πρὸς αὐτήν φιλοφρόνως καὶ μὲ εὐμένειαν: « Ἀγαπητὴ μου Ἀθηναῖς, εὐχαριστεῖσαι νὰ ἐγκαταλείψῃς τὴν περὶ ἀκυρώσεως τῆς πατρικῆς σου διαθήκης αἰτησὶν καὶ νὰ συμμερισθῇς τὴν ἐξουσίαν μου, γινομένη τοῦ ἀγαπητοῦ μου ἀδελφοῦ σύζυγος; Ὅταν ἡ Ἀθηναῖς ἤκουσε τὸν λόγον τοῦτον, ἔμεινεν ἔκθαμβος, ἀποροῦσα πῶς νὰ τὸν ἐξηγήσῃ· ἀμέσως δὲ τὴν ταραχὴν ταύτην διεδέξατο ζωηρὸν ἐρύθημα ἐπὶ τῶν παρειῶν της, καὶ ἰδρῶς λεπτὸς περιέχυσε ὄλον τὸ σῶμά της· δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ παραδεχθῆναι ἀπάντησιν. Διτάζει βλέπων νὰ παρὰδεχθῆναι τὴν πρότασίν μου, φιλιτάτη Ἀθηναῖς, εἶπεν ἡ Αὐγούστα· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶσαι ὀρθανὴ καὶ ἀπεθᾶσισας νὰ καταφύγῃς ὑπὸ τὴν σκέπην μου, ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν θέσιν μητρὸς καὶ ἀποφασίζω ὅτι πρέπει νὰ ὑπακούσῃς εἰς τὴν μητρικὴν μου θέλῃσιν. Ἡ θεία σου θέλει βεβαίως παραχωρήσει εἰς ἐμὲ τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ ἀπὸ τοῦδε δὲ θεωρῶ σύζυγον τοῦ ἀγαπητοῦ μοι ἀδελφοῦ καὶ βασιλισσάν. Ἡ δὲ θεία ἐπεχείρησε νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας της, ἀλλ' ἀπὸ τὰ τραυλισμάτα αὐτῆς οὐδὲν νόημα ἐξήρχετο· ἡ βασίλισσα ὁμῶς ἀνεγίνωσκεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς τὸ τί ἔλεγε, ὥστε ἦτο βεβαία περὶ τῆς πλήρους ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως. Ἀσπασθεῖσα δὲ τὴν Ἀθηναίδα καὶ καλονυκτῆσασα ἀμφοτέρας, ἐξῆλθεν, ὅπως ἴδῃ τὸν βασιλέα. Διότι ὅταν ἡ Πουλχερία, καταθελθεῖσα ὑπὸ τῆς χάριτος καὶ τοῦ πνεύματος τῆς Ἀθηναίας, ὡμίλησεν ἐπιτηδεῖως εἰς τὸν βασιλέα περὶ αὐτῆς, καὶ τὴν παρέστησεν, ὡς λέγει εἰς τῶν ἀρχαίων χρονολογῶν, «εὐστόλον, λεπτοχαρακτῆρον, εὐρίνα, ἀσπρόταπην ὡσεὶ χιών, μεγαλόφθαλμον, ὑποκεχαρισμένον, οὐλόξανθόκομον, σεμνόσποδα, ἐλλόγιμον, Ἑλλαδικὴν, ἀρθένον», ὁ Θεοδοσίος ἔλαβε φυσικῶς τῶ λόγῳ τὴν περιέργειαν νὰ ἴδῃ τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτὸ πλάσμα τῆς φύσεως, καὶ, ἀφανῆς ἰστάμενος ὀπίσθεν παραπετάσματος ἐν τοῖς δωματίοις τῆς ἀδελφῆς, ἀπεθαύμασε τὴν Ἀθηναίαν καὶ ἀπεφῆνατο ὅτι θέλει νὰ νυμφευθῇ αὐτήν. Ἡ Ἀθηναῖς ἐξώμωσε προθύμως τὰς πλάνας τῆς εἰδωλολατρίας καὶ δεχθεῖσα τὸ ἅγιον βάπτισμα μετωνόμασθη Εὐδοκία. Ὅλοσος δὲ χρόνος παρήλαθε πρὸς μετὰστασιν αὐτῆς εἰς τὸν χριστιανισμόν δὲν ἠξεύρομεν, οἱ δὲ Βυζαντινοὶ διηγοῦνται ὅτι τὸ βάπτισμα αὐτῆς καὶ ἡ στέψις μετὰ τοῦ Θεοδοσίου ἦσαν σύγχρονα, τὸ δὲ σύγχρονον τῶν δύο τούτων συμβάντων οὐδαμῶς δύναται νὰ ξενίσῃ ἡμᾶς. Κατὰ τὰ τότε ἐκκλησιαστικὰ ἔθιμα ἡ Πουλχερία εἰσποιήσατο τὴν ἐκχριστιανισθεῖσαν ἐθνικὴν ὡς ἰδίαν αὐτῆς ψυχοκόρον, γενομένη ἀνάδοχος αὐτῆς, ἡ δὲ ἱεροτελεστία τοῦ βαπτίσματος ἐγένετο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀττικοῦ, τοῦ καὶ

κατηχῆσαντος αὐτήν. Συνεζεύχθη δὲ ἡ Ἀθηναῖς μετὰ τοῦ Θεοδοσίου ὑπὸ τὸ ὄνομα Αἰλία Εὐδοκία τῇ 7 Ἰουνίου τοῦ 421 ὑπὸ τοῦ καὶ τὸ βάπτισμα αὐτῆς τελέσαντος πατριάρχου. Ἀλλὰ τὰ ἐπιθαλάμια, τὰ προσενεχθέντα ὑπὸ τῶν ἐμπνευσμένων αὐλικῶν ποιητῶν τοῦ Βυζαντίου εἰς τὸ νεαρὸν αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος, τὸν Θεοδοσίον καὶ τὴν Εὐδοκίαν ἀπωλέσθησαν ἅπαντα δυστυχῶς. Οὐδένα ἔχομεν αὐτόπτην ἐξεικονίζοντα ἡμῖν τὴν καταπληκτικὴν λαμπρότητα τῆς γαμψίου πομπῆς, τὰς σειρὰς ὥραιον κυριῶν τῆς αὐλῆς, τὰ ποικιλόχρᾳ πλήθη τῶν θεραπόντων, τὰς μεγαλοπρεπεῖς πομπὰς τοῦ κλήρου, τῆς συγκλήτου, τῶν ἐν τέλει, καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Βυζαντίου. Οὐδεὶς περιέγραψεν ἡμῖν τὴν κατὰ μέτρον πολυτιμῶν λίθων, ὑπὸ κάλλους δὲ καὶ χάριτος ἀπαστράπτουσαν αὐτοκρατορικὴν νύμφην, οὐδὲ ἐδειξεν ἡμῖν τὴν ἐκφρασὶν τῆς εὐδαιμονίας ἢ τὰ δάκρυα τῆς συγκινήσεως, οὐδὲ ἀφηγήθη τὰς μυθώδεις ἐορτὰς ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ παλατίῳ, ὧν ἀφορμὴ ἦτο ἡ καλλιόφωρος θυγάτηρ τοῦ φιλοσόφου Λεοντίου. Οἱ δὲ χρονολογῶν ἀναφέρουσι μόνον ξηρῶς καὶ διὰ βραχέων, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις ἐώρτασε πανηγυρικῶτα καὶ λαμπρότατα τοὺς αὐτοκρατορικοὺς γάμους διὰ δημοσίων θεαμάτων καὶ ἱπποδρομιῶν.

Ἐν ἔτει 422 ἡ Εὐδοκία ἐγέννησε θυγάτριον. Τὸ παιδίον τοῦτο, λαθὼν ἐν τῷ βαπτίσματι τὰ ὀνόματα Λικινία Εὐδοξία, ἔμελλέ ποτε νὰ ὑποστῇ τύχας οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν τῆς μητρὸς περιπετιώδεις. Τότε μόνον ἡ Πουλχερία ἀπένευε τῇ Εὐδοκίᾳ τὸν τίτλον τῆς Αὐγούστης. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἀδελφοὶ τῆς αὐτοκράτειρας, ἀκούσαντες τὴν παράδοξον αὐτῆς τύχην, ἐκρύβοντο, φοβούμενοι μήπως ἐκδικηθῇ αὐτούς· ἀλλ' ἐκείνη, ἀναζητήσασα αὐτούς, ἀνύψωσε τούναντιον εἰς τὰ ὑπάτα τῶν ἀξιομάτων. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιωπῇ τιμῆς καὶ δόξης ἀφικομένη καὶ ἐν ἀπλήτῳ εὐδαιμονίᾳ ἐντροφῶσα ἡ Εὐδοκία ἐπὶ πολλοὺς ἐνιαυτούς, οὐδ' ἐφαντάσθη κἄν ν' ἀναμυχθῇ εἰς τὰ δημόσια πράγματα, ἀφείσα εἰς τὴν ἀνδραδέλφην της Πουλχερίαν τὸ δυσχερὲς τοῦτο ἔργον. Διὰ τῶν τρόπων ὁμοῦ αὐτῆς καὶ τῆς παιδείας, καὶ πολλῶν ποιητικῶν αὐτῆς συγγραφῶν συνετέλεσε πολὺ εἰς τὸν ἐξελληνισμόν τοῦ Βυζαντίου. Ὁ βασιλεὺς δὲν ἔπαυσεν ἀγαπᾶν αὐτὴν τρυφερώτατα, καὶ μετὰ τὸν γάμον τῆς δεκαπενταετοῦς θυγατρὸς αὐτῆς Εὐδοξίας τελεσθέντα ἐν Κωστάν)πόλει τῇ 29 8)βρίου τοῦ 437 ὑπὸ τοῦ τότε πατριάρχου Πρόκλου, μετὰ τοῦ Βαλεντινιανοῦ, δεκαοκταετοῦς τὴν ἡλικίαν καὶ αὐτοκράτορος τοῦ δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, ἐπέτρον εἰς τὴν Εὐδοκίαν ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἵνα ἐκπληρώσῃ εὐχὴν, ἣν πρὸ καιροῦ πύχεται, τοῦ νὰ δηλώσῃ, διὰ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ἁγίου τάφου, πρὸς τὸν Θεόν, τὸν δωτῆρα πάσης χάριτος, τὴν θερμὴν αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου εὐγνωμοσύνην.

Ἡ Εὐδοκία μετὰ τὸν γάμον τῆς θυγατρὸς της Εὐδοξίας, ἥς ἡ ἀσυνήθης καλλονὴ διελαλεῖτο καὶ ἐν τοῖς χρόνοις ἀκόμη τοῦ Προκοπίου, εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἰδίας αὐτῆς τύχης· ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν θρόνον, ἐνῶ αὐτὴ ἦτο αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου Ἀλλὰ τὴν εὐδαιμονίαν ταύτην ἐξηγόρασε διὰ τοῦ

χωρισμοῦ τοῦ μόνου αὐτῆς τέκνου, ὅπερ δὲν ἐπα-
νεῖδε πλέον τὴν μητέρα!

Κατὰ τὴν ἀνά μέσον τῆς Ἀνατολῆς ὁδοιορίαν
ταύτην, διελθοῦσά διὰ τῆς Ἀντιοχείας, ἀπέδειξεν ὅτι
δὲν εἶχε λησμονήσει τὴν ὡραίαν τέχνην, ἣν εἶχε δι-
δαχθῆν ἐν τῇ τῶν σοφιστῶν σχολῇ τῶν Ἀθηναίων, ἀλ-
λά, αὐτὴ ἢ αὐτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου, ὑπέστη
δημοσίαν δοκιμασίαν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτῆς εὐγλωτ-
τίας. Συνήγαγε διλονότι τοὺς πολίτας τῆς Ἀντιο-
χείας ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καθημένη δὲ ἐπὶ βασιλι-
κοῦ θρόνου ὀλοχρῦσου καὶ διαλίθου, ἀπήγγειλε λό-
γον ἐγκωμιστικὸν εἰς τὴν διάσημον ἐκείνην πόλιν,
ἥτις ἐξέγιζεν αὐτήν, ἐν ἧ ἑναυλος εἰσέτι ὑπῆρχεν ἢ
τοῦ Χρυσοστόμου φωνῇ. Προῦκάλεσε δὲ τὸν ἐνθουσι-
ασμὸν τῶν Ἀντιοχέων, ὅτε, καταλαμβανομένη ὑπὸ
τοῦ ὑπερηφάνου αἰσθήματος ὅτι ἦτο Ἑλληνίς καὶ
Ἀθηναία, ἐπεράτωσε τὸν λόγον διὰ τοῦ ὀμηρικοῦ
ἐκείνου στιχοῦ:

Ἰμετέρης γενεῆς τε καὶ αἵματος εὐχομαι εἶναι

Οἱ δ' Ἀντιοχεῖς τοσοῦτον εἶχον καταγορευθῆναι
ὑπὸ τῆς μελιρροῦτου ἑλληνικῆς εὐγλωτίας καὶ χάρι-
τος τῆς αὐτοκρατειρας, ὥστε ἐψήφισαν αὐτῇ τὴν
ἀνίδρουσιν χρυσοῦ μὲν ἀνδριάντος ἐν τῷ βουλευτηρίῳ,
χαλκοῦ δὲ ἐν τῷ μουσείῳ. Ἀμφότεροι δ' οὔτοι οἱ ἀν-
δριάντες ἐσώζοντο ἐτι κατὰ τὸν ἔβδομον αἰῶνα, ἐν
ᾧ τόπω ἐστήθησαν.

Ἡ Εὐδοκία ἐπλήρωσε τὴν πρωτεύουσαν τῆς Συ-
ρίας διὰ πολλῶν δειγμάτων τῆς εὐνοίας αὐτῆς. Τῇ
εἰσηγήσει αὐτῆς λέγεται, ὅτι ὁ Θεοδόσιος πῦρυνε τὰ
τείχη τῆς πόλεως μέχρι τῆς πύλης Δάφνης. Τῆς δὲ
πύλης ταύτης ἐχρῦσωσε τὰ χαλκὰ θυρόφυλλα κατὰ
τὸ πρότυπον τῆς ἐν Κωνσταντινίᾳ πόλει Χρυσῆς πύλης.
Διαταγῇ δ' αὐτοῦ ἐκτίσθη ἐν Ἀντιοχείᾳ ὑπὸ τοῦ
στρατηγοῦ τῆς Ἀνατολῆς Ἀνατολίου μεγαλοπρεπῆς
βασιλικῆς, ἐν ἧ ἰδρῦθησαν οἱ ἀνδριάντες τοῦ αὐτο-
κράτορος καὶ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ Βαλεντινιανοῦ.
Ἀνφοκοδόμησε δὲ καὶ τοὺς λουτρῶνας, τοὺς κτισθέν-
τας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ἀρκαδίου.
Ἐν ἐνὶ δὲ λόγῳ ἡ Εὐδοκία ἐκόσμησε διὰ πλουσιῶν
δώρων πάσας τὰς πόλεις, δι' ὧν διήλθε κατὰ τὸν
πλοῦν αὐτῆς.

Εἰς τὸν ἅγιον τάφον, διὰ τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῆς
καὶ τῶν εὐλαδῶν ἰδρυμάτων ὑπερέβαλε τὴν μεγαλο-
δορίαν καὶ αὐτῆς τῆς ἁγίας Ἐλένης· ἐπανακάμψασα
δὲ εἰς Κωνσταντινίαν ἐκόμισεν εἰς αὐτὴν πλείστα
ὄσα ἐκ τῆς ἁγίας ἐκείνης χώρας ἱερὰ κειμήλια. Ἀλ-
λά τότε ἢ πρότερον ἀδιακόπως προαγομένη τύχη
αὐτῆς ἤρξατο νὰ λαμβάνῃ τὴν ἐπὶ τὰ ἐναντία τρο-
πὴν. Ἡ Εὐδοκία, μὴ ἀρκουμένη, ὡς φαίνεται, εἰς
τὰς τιμὰς, ὄσων ἠξιώθη, καὶ λησμονοῦσα τὸ τί ὤ-
φειλε τῇ Πουλχερίᾳ, ἠθέλησε νὰ καταλάβῃ τὴν διε-
ξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων τοῦ κράτους, ἴσως ἐνεκα
τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει εὐρισκομένων τότε
θεολογικῶν ζητημάτων. Ἡ αὐτὴ διηρέθη ἐντεῦθεν
εἰς δύο ἀντίθετα στρατόπεδα, ὑπερίσχυσε ὅμως με-
τ' οὐ πολὺ ἢ Πουλχερία· ὁ δὲ θάνατος τοῦ μαγί-
στρου Παυλίνου καὶ ἡ καθαιρεσις τοῦ ἐπαρχοῦ τῆς
πόλεως Κύρου, ἀπέδειξαν εἰς τὸ δημόσιον, ὅτι ἡ εὐ-
νοία τῆς Εὐδοκίας δὲν ἴσκει νὰ προστατεύσῃ οὐδὲ
τοὺς πιστοτέρους αὐτῆς φίλους.

Ἡ πρὸς τὸν ἐπαρχον εὐνοία τῆς Εὐδοκίας ἦτο, τῇ

ἀλθηεῖα, καθ' ὅλα δεδικαιολογημένη. Ὁ Κύρος ἦτο
ἀνὴρ ἐγκρατῆς πάσης ἑλληνικῆς παιδείας καὶ δρα-
στήριος διοικητικὸς ὑπάλληλος. Αὐτὸς καταλύσας
τὸ πρὸς τὴν ξηρὰν τεῖχος τοῦ Βυζαντίου, καὶ εὐ-
ρύνας πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τὴν περιοχὴν τῆς πρω-
τευούσης, φκοδόμησε ἕτερον τεῖχος ἐντὸς ἡμερῶν
ἐξήκοντα. Ὅθεν ὁ δῆμος, ἐκπεπληγμένος ἐπὶ τῷ τά-
χει καὶ τῷ κάλλει τοῦ ἔργου, ἀνεβόησεν ἐν τῷ ἱπο-
δρομίῳ, παρόντος τοῦ βασιλέως· «Κωνσταντῖνος ἐκ-
τισε, Κύρος ἀνεπέωσεν». Ἐντεῦθεν ὠφελούμενοι οἱ
ἐχθροὶ τῆς Εὐδοκίας, ἥτις διὰ τὸν ἑλληνισμόν μά-
λιστα αὐτοῦ εὐνοεῖ τὸν ἄνδρα, παρέστησαν τὸ γε-
γονὸς εἰς τὸν Θεοδόσιον ὑπὸ τὴν συμφύρουσαν αὐτοῦς
μορφήν· ὅθεν καθαιρεῖται ὁ Κύρος, διμύεται ἢ πε-
ριουσία αὐτοῦ, καί, — χαρακτηριστικώτατον τοῦτο
τῶν τότε κυβερνητικῶν καὶ κοινωνικῶν ἠθῶν —, ἀ-
ποκαρεῖς χειροτονεῖται ἐπίσκοπος Σμύρνης».

Τὸ δὲ κάλλος τοῦ μαγίστρου Παυλίνου ἔδωκε νὰ
ὑπονοηθῆναι ὅτι ἐτιμωρήθη ὡς ἐνοχος τρυφερωτέρου
τινος αἰσθήματος τῆς βασιλίδος πρὸς αὐτόν. Ὁ-
πωδῆποτε αὐτῇ, ἅμα πεισθεῖσα ὅτι ἀπέλασε τὴν
ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν τοῦ Θεοδόσιου ἐξήτησε καὶ
ἐλαβε τὴν ἄδειαν ν' ἀπελθῇ τὸ δεύτερον εἰς Ἱεροσό-
λυμα. Ἀλλ' ὁ φθόνος τῆς Πουλχερίας κατεδίωξε τὴν
βασιλίδα καὶ μέχρι τῶν ἁγίων αὐτῶν τόπων. Ὁ κό-
μης Σατουρνικός διετάχθη νὰ θανατώσῃ δύο ἱερωμέ-
νους, φιλάτους τῆς Εὐδοκίας· ἡ δὲ ἀντεξεδικίθη,
θανατώσασα τὸν κόμην· καὶ ἡ ὑπερβολὴ αὐτῆ τῆς
ἀγανακτικῆς ἔδωκε πάλιν ἀφορμὴν εἰς νέας κατ'
αὐτῆς ἀσέμνους κατηγορίας. Τότε ὁ βασιλεὺς Θεο-
δόσιος ἢ μάλλον ἢ Πουλχερία, ἀπεστήρσαν πάσης
βασιλικῆς τιμῆς τὴν Εὐδοκίαν, ἥτις διήγαγεν ἥδη
ἐν ἐξορίᾳ, καὶ περὶ εὐλαδῆ ἀσχολουμένη ἔργα, ἐκ-
καίδεκα εἰσέτι ἐνιαυτούς. Ἀφοῦ δὲ ἐδοκίμασεν ἀπά-
σας τὰς μεταβολὰς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἢ θυγά-
τηρ τοῦ φιλοσόφου Λεοντίου ἀπεβίωσεν εἰς Ἱεροσό-
λυμα κατὰ τὸ 59 τῆς ἡλικίας ἔτος, διαμαρτυρομένη
μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς ὅτι οὐδέποτε ὑπερέβαλε
τὰ ὄρια τοῦ ὀφειλομένου πρὸς τὸν σύζυγον καθή-
κοντος.

Ἀλλὰ καίτοι μακρὰν τῆς Κωνσταντινίως πόλεως τελευ-
τήσασα, διὰ τῆς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπὶ τοῦ θρόνου
διατριβῆς συνετέλεσεν οὐ μικρὸν εἰς τὴν ἐν ταῖς ἀ-
νωτέραις σφαίραις διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν τρό-
πων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Τοιαῦτα ἐν ὀλίγοις καὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ βίου
τῆς Ἀθηναίδος. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ εἰκὼν τῆς πε-
ριωνύμου Ἀθηναίας περιήλθεν εἰς ἡμᾶς λίαν ἀσα-
φῆς ὡς βυζαντικὸν μωσαϊκόν, ἠγασρωμένον ὑπὸ
τοῦ χρόνου, ἐξ οὗ ἐξέπεσον πολλὰ λαμπρὰ ψηφίδια.

Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ.